

**Kooskõlastustabel tervise- ja tööministri 6. märtsi 2019. a
määruse nr 14 „Tervisekassa andmekogu pidamise põhimäärus“ muutmise määrusele**

Andmekaitse Inspeksioon	Sotsiaalministeeriumi vastus
<p>Eelnõu § 2 punktiga 3 täiendatakse Tervisekassa andmekogu põhimäärust lõikega 8¹, mille punktides 1–6 loetletakse andmed, mida kogutakse andmekogusse vanglas ja arestimajas kinni peetavate isikute ning väljasaadetavate kohta. Samuti täiendatakse eelnõu § 2 punktiga 6 põhimääruse §-i 12 lõikega 4, milles omakorda viidatakse eelnõu § 2 punktiga 3 tehtavale täiendusele ehk põhimääruse § 7 lõike 8¹ punktis 8 nimetatud andmetele. Samas ei sisalda lõige 8¹ punkti 8. Ka seletuskirjas on selgitatud, et lõike 8¹ punktides 7 ja 8 nimetatud andmetega täiendatakse Tervisekassa andmekogu koosseisu selliste andmete võrra, mis kantakse andmekogusse juhul, kui kinnipeetavale isikule on osutatud tervishoiuteenust. Eelnõu § 2 punktiga 3 tehtav põhimääruse §-i 7 puudutav täiendus aga punkte 7 ja 8 ei sisalda. Nii jääb selgusetuks ka eelnõu § 2 punktiga 6 tehtav andmete säilitamist puudutava muudatuse sisu. Palume eelnõu selles osas täpsustada.</p>	<p>Arvestatud. Ebatäpsus parandatud.</p>
Tervisekassa	
<p>Esitame tervise- ja tööministri 6. märtsi 2019. a määruse nr 14 „Tervisekassa andmekogu pidamise põhimäärus“ osas ettepaneku täpsustada põhimääruse § 17 lõike 2 sõnastust ning võimaldada Tervisekassal paragrahvi 7 lõikes 8¹ nimetatud andmeid pärida ja andmekokku kanda ka enne tehnilise lahenduse valmimist (üksik)päringute kaudu. Täiendus on oluline, kuivõrd andmeid kinni peetavate isikute osas on Tervisekassal vaja hiljemalt 2025 aasta jaanuarikuus 2024. aasta raamatupidamisarvestuse korraldamiseks ja lõpetamiseks, hindamaks, millises mahus on alates 01.07.2024 osutatud teenuseid kinnipidamisasutustes, mis kuuluvad valmisolekutasu sisse ja millises mahus on osutatud valmisolekutasu väliseid teenuseid, mille eest teeb Tervisekassa tervishoiuteenuse osutajale täiendava makse.</p>	<p>Mittearvestatud. Kohe kui määrus jõustub, tekibki alus andmeid saada ning seda ei pea rakendussättes kordama. Sõltumata asjaoludest, näiteks kui IT süsteem on maas või tehniline lahendus ei toimi, on õigus saada andmeid muul viisil.</p>
<p>Lisaks palume parandada tervise- ja tööministri 6. märtsi 2019. a määruse nr 14 „Tervisekassa andmekogu pidamise põhimäärus“ § 12 lõikes 4 toodud ebatäpsused ning sõnastada lõige 4 järgmiselt: “Kui määruse § 7 lõikes 8¹ punktis 6 nimetatud andmeid ei ole esitatud vanglas või arestimajas kinni peetud isiku või väljasaadetava kohta, säilitatakse § 7 lõikes 8¹ punktides 1–4 nimetatud andmeid kolm aastat isiku kinnipidamisasutusest vabastamisest alates.”. Ettepanekuga parandatakse sõnastuste ebatäpsused - § 7 lõikes 8¹ on toodud 6 punkti, mitte 8 ning kui isiku kohta pole esitatud raviarvet, siis ei ole ka andmeid, mida säilitada isiku vanglast, arestimajast või kinnipidamiskeskusest väljaspool viibimise kohta tervishoiuteenuse osutamise ajal.</p>	<p>Arvestatud. Ebatäpsus parandatud.</p>
Justiitsministeerium	

Andmekaitse Inspeksioon	Sotsiaalministeeriumi vastus
<p>Soovime juhtida tähelepanu Tervisekassa seaduses olevale probleemile, mille tõttu jätame eelnõu osaliselt kooskõlastamata. Tervisekassa seaduse § 46³ lg 1 p 6 sätestab, et Tervisekassa andmekogusse kantakse järgmised andmed: 6) Tervisekassale ravikindlustuse seadusest, ravimiseadusest, tervishoiuteenuste korraldamise seadusest ja muudest õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks muud vajalikud andmed.</p> <p>Seadusandja peab saama otsustada, milliseid isikuandmeid andmekogus on lubatud töödelda ja selline lahtine loetelu ei ole lubatud. Lisaks – kui andmekogus hakatakse töötlemata ka kinnipidamisega seotud andmeid, tuleb nimetatud andmete loetelu seaduses täiendada. Selgitame, et igasugune isikuandmete töötlemine riivab PS §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusel. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Ka Riigikohus on rõhutanud, et intensiivse riive korral ei ole piisav üldsõnaline riivet lubav seadusenorm, vaid olulisuse põhimõttest tulenevalt peab seadusandja otsustama lubatava haldustegevuse sisu, ulatuse ja mahu. Eelnevat kokkuvõttes ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks niivõrd üldine säte. Seadus peab määrama muu hulgas töödeldavate isikuandmete koosseisu. Kui seaduses ei ole võimalik isikuandmete koosseisu täpselt esitada, siis tuleb seaduses nimetada isikuandmete kategooria ja täpsustamiseks anda volitusnorm, mida on Tervisekassa seadusega tehtud (46³ lg 2 p 1). Justiitsministeeriumi hinnangul vajab Tervisekassa seadus täpsustamist selles osas, et andmekogus töödeldakse ka isiku kinnipidamisega seotud andmeid ning kehtivas seaduses olev lahtine loetelu ei ole kooskõlas PS-ga. Seetõttu ei saa enne seaduse täpsustamist määruses kinnipeetavate andmetega seonduvat reguleerida ja vastavad muudatused tuleb eelnõust välja jätta.</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Kuna kehtivas õiguses leidub veel selliseid näiteid, kus on andmeteks lahtine loetelu, siis tuleb avada arutelu ühtlustamiseks kogu õiguslikku maastikku. Näiteks abieluvararegistri seaduse § 17 lõike 2 punkt 8 nimetab, et registrikaardile kantakse „muud seaduses nimetatud andmed“. Samuti pärimisseaduse § 176 lõige 2. Hiljutine vangistuseseaduse eelnõu, mis on Riigikogu menetluses, sisaldab samuti lahtist loetelu taustakontrolli kohta - § 105⁵ lõiked 1 ja 2.</p> <p>Käesoleva määruse näol on tegemist 1.07.2024 jõustunud seaduse viimase rakendusaktiga ning ei ole otstarbekas praegu jätta olulist määrust muutmata, kuna seaduses on lahtine loetelu. Tegemist on kehtiva seaduse sättega, mille põhiseadusvastasust ei ole tuvastatud. Kui eelpool nimetatud arutelude tulemusena on jõutud seisukohale, et lahtisi loetelusid seadustes andmete juures olla ei tohi, siis saab Tervisekassa seadust tulevikus muuta.</p> <p>Praegu oleme kinnipeetavate andmeid tõlgendanud kui isikuandmeid, mis on Tervisekassa seaduse andmekogu peatükis nimetatud. Tõlgendamine on kohane viis seaduse rakendamiseks. Näiteks kui Tervisekassa seadus ütleb, et andmekogus töödeldakse isiku üldandmeid või kindlustuskaitse aluseks olevaid andmed, siis kinnipeetava puhul töödeldakse samuti üldandmeid ning tema teenuse eest tasumise aluseks (analoogia korras kindlustuskaitse aluseks) on kinnipidamise periood. Kinnipeetaval on samuti kaitse sõltumata skeemi nimetusega. Seetõttu on vaja teada „kaitse“ ehk kinnipidamise perioodi – kui kaua riik tema eest maksma peab. Kinnipidamise ajal on riik kohustatud teda tasuta ravima ning sel perioodil on tervishoiuteenuste korraldamise ja rahastamise ülesanne on Tervisekassal.</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 1 täiendatakse selguse huvides määruse § 6 punktiga 5 lisades andmeandja, kelleks võib olla õigusaktis sätestatud muu isik või asutus. Selline sõnastus tagab, et andmeandjaks võib muu hulgas olla ka näiteks Politsei- ja Piirivalveamet või tulevikus ka mõni teine õigusaktides andmeid edastama</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Võtsime §-i 6 muudatused määrusest välja. Paragrahv 6 nimetab isikud, kes andmeid esitavad, mitte andmekogusid. Eelnõus oli vangiregister ning politsei andmekogu andmeandjatena nimetatud</p>

Andmekaitse Inspeksioon	Sotsiaalministeeriumi vastus
<p>kohustatud isik või asutus. Juhime tähelepanu, et põhimääruses tuleb loetleda asutused, kes on andmekogule andmeandjad ning milliseid andmeid andmeandjad andmekogusse edastavad. Plaanitav lahtine loetelu ei taga läbipaistvust andmekogus toimuva andmetöötluse kohta. Seega palume vastavalt täiendada Tervisekassa andmekogu põhimäärust, tuues välja andmeandjana ka politsei andmekogu ja vangiregister.</p>	<p>andmekoosseisude juures. Andmekogusid andmeandjatena reguleerib § 8.</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 3 täiendatakse Tervisekassa andmekogu pidamise põhimääruse §-i 7 lõikega 81, milles on kuus punkti. Seletuskirjas on märgitud, et „Lõike 81 punktides 7 ja 8 nimetatud andmetega täiendatakse...“. Ka juhime tähelepanu, et eelnõu § 2 punktiga 6 täiendatakse Tervisekassa andmekogu pidamise põhimääruse § 12 lõikega 4, milles on viidatud põhimääruse § 7 lõike 81 punktile 8. See säte aga eelnõust puudub. Palume eelnõu ja seletuskiri kooskõlla viia.</p>	<p>Arvestatud. Ebatäpsus parandatud.</p>
<p>Eelnõu § 2 punktiga 3 täiendatakse Tervisekassa andmekogu koosseisu kinnipeetavate andmetega. Täpsemalt – Tervisekassa andmekogusse edastatakse andmed isiku kinnipeetavaks olemise kohta ning antud staatuse algus- ja lõppkuupäev või eeldatav lõppkuupäev ning kinnipidamisasutus/kinnipidamiskeskus. Seletuskirjas on veel lisaks selgitatud, et see teave ei sõltu isikule osutatud tervishoiuteenustest. Seletuskirja kohaselt on andmete töötlemine Tervisekassale vajalik raviarve maksmise aluste eristamiseks (ravikindlustatule või kinnipeetavale isikule) ning tervishoiuteenuse osutajale teabe andmiseks, kas ja mis alusel Tervisekassa isikule osutatud tervishoiuteenuse eest tasu maksmise kohustule üle võtab. Palume seletuskirja täiendada ja selgitada, miks on vajalik kõikide vanglas ja arestimajas kinni peetavate isikute ja väljasaadetavate andmed Tervisekassa andmekogus. Justiitsministeeriumi hinnangul ei ole eesmärgipärase ja minimaalsuse põhimõttega kooskõlas kõikide kinnipeetavate andmete edastamine tervisekassa andmekogule, vaid üksnes nende isikute kohta, kellele tervishoiuteenust osutatakse. Kuivõrd märkus on seotud märkusega nr 1, siis palume kinnipeetavate andmetega seonduv eelnõust välja jätta.</p>	<p>Mittearvestatud. Seletuskirjas on toodud põhjused, eesmärk ja näiteid, miks on tarvis kõikide kinnipeetavate andmeid koguda. Seletuskirja täiendamise vajadust ei näe. Tervisekassale anti seaduses ülesanne konkreetse isikute ringi suhtes tagada ravirahastus. Sellega on seadusandja juba otsustanud võimaliku riive (ravirahastaja peab teadma andmeid andmesubjekti ja teenuse kohta tagamaks soovitud rahastas). Kui andmeid ei ole, ei tea Tervisekassa ega tervishoiuteenuse osutaja, kes on kinnipeetav. Kui tervishoiuteenuse osutaja ei tea, siis koostab ta vale arve ning küsib näiteks visiiditasu või voodipäevatasu. Kinnipeetavale on aga see kõik tasuta ning temalt neid summasid küsida ei tohi. Probleem ilmneb just nende tervishoiuteenuse osutajatega, kes ei ole lepingulised vanglates teenuse osutajad. Kinnipeetavaid võib aga teenusele viia ka mujale kui vanglas kohapeal teenuse osutaja juurde. Tervisekassa peab raviarvete korrektsuse huvides teadma, milline arve on kinnipeetavale, milline nõ tavainimesele, muidu toimub kinnipeetavatele teenuse osutamine tavaliste lepingumahtude arvelt.</p>